

**Kerkdienst Janskerk** 5 maart 2017

**Thema:** 'Kies dan het leven!' – de Bergrede in de vastentijd: Een vreemd geluk...

**Lezing:** Mattheus 4:23 - 5:1-12

**Voorganger:** ds. Harry Pals

### **Inleiding**

Met het oog op de massamensen geeft Jezus zijn leerlingen onderricht. Zo zet Mattheus de Bergrede in. Jezus kijkt rond over al die verloren lopende mensen, dan wijst hij zijn leerlingen op hen en spreekt hen zalig. Maar wat een vreemd geluk, als je arm bent of verdrietig, als je verlangt naar gerechtigheid, als je zachtmoedig of barmhartig bent, als je vrede sticht – waarin ligt dan je geluk? In een hemelse toekomst? Of ook in het heden – in je beloftevolle inzet, in je louterende ervaring? En daarbij de actuele vraag: welk politiek programma komt voort uit deze zaligsprekingen?

### **Overweging**

Vreemde woorden klinken er eigenlijk in de kerk... waar hebben we het over? Ben je gelukkig als je verdriet hebt of vernederd of vervolgd wordt? Wat is dat voor geluk? Daar moet je wel erg 'goedgelovig' voor zijn... Vreemd geluk hoor...

In de kerk tasten we naar een niet zomaar zichtbare werkelijkheid onder de tastbare werkelijkheid - onder, of achter. In de kerk zijn we beter in *zingen* hierover dan in praten hierover - er worden in deze tijd al te veel loze woorden gezegd. Blader thuis nog eens door wat we zongen, murmel de woorden na: over wat we hier komen zoeken: 'oud en vergeten nieuw geheim', 'doen wat ondenkbaar is'; over waar we op hopen: 'wek mijn zachtheid weer', 'de ogen van een kind'; over wat we zo graag willen geloven: dat er een God is die 'een schoot van ontferming is', die ons 'heeft gezocht en gezien'; en dat laatste lied, over het overweldigende grootse verhaal van een naam zonder machtspretenties die de machtelozen loutert tot vrede, die zichzelf zo voor ons geloofwaardig maakt... Murmel de woorden na, en laat bij je binnenkomen dat hier geen rotsvaste waarheden worden afgekondigd, maar dat hier getast wordt naar een verhoopde werkelijkheid - hier in deze kerk...

Nog eens die vraag: wat is dit voor geluk? Tijdens de voorbereiding draaiden we de woorden om en om en om, en we zeiden: de kern is dat Jezus al deze mensen die hij noemt *ziet*, echt ziet. En dat is toch de basisbehoefte van ons allen: gezien worden, gezien worden als de mens die je ten diepste bent, in je strevingen en verlangens, in je gemis en tekort - in je *ziel*, zeg maar... En zo verhaalt de evangelieververteller Mattheus het ook heel precies, als de opmaat voor de Bergrede: "Ziende de massa's ... onderrichtte hij zijn leerlingen" [Mt. 5 : 1-2] : alles wat Jezus zegt is gericht tot de binnenkring van de leerlingen met het oog op de buitenkring van de massamensen. Jezus geeft zijn 'visie', zijn manier van kijken *door* aan zijn leerlingen: kijk naar al die gezichten van die verschillende massa-mensen, *en zie in hen het ene wat hen verbindt: het komende Koninkrijk*.

Ik zie het voor me: Jezus heeft verteld van de nabijheid van Gods Koninkrijk, dat wat God wil helemaal *waar* aan het worden is - en dan komen de zwakken en bezetenen, van over het hele land, en Jezus maakt hen *heel*, maakt hen tot *één geheel* met de samenleving. En met al die mensen om hem heen en de leerlingen aan zijn voeten wijst hij met zijn vinger in het rond, terwijl hij steeds weer het woord *gelukkig* uitroept: gelukkig hen daar, die als onderdrukten moeten leven; en hen daar, met die tranen; en hen daar, die zich inzetten... Gelukkig!?! - nee, hij bedoelt daarmee niet het instant-geluk waarmee wij worden dood-gegooid, waar alle leed uit is weggepoetst. Hij bedoelt het geluk *van het Koninkrijk*, van het leven waar God op uit is voor mensen; daar begint en eindigt hij mee: 'voor *hen* is het Koninkrijk...'. In die mensen met gemis zit al de verborgen kiemkracht van het Koninkrijk-op-komst. Wie in de leerschool van Jezus de ogen geoefend heeft *doorziet* dat.

Jezus zet ons op een weg van verbinding. Dat willen doopouders graag doorgeven en voorleven aan hun kinderen: zie de ander, leef met open ogen en oren. Dan ben je op een hoopvolle weg

van een bijzonder en diep geluk. Geluk ligt niet in wat je hebt, maar is meer een richting. Maar: geluk is niet na te streven, het is een *bijproduct*. Het valt je toe als je ziet met Jezus-ogen. Door een wonderlijke wending die mijn leven genomen heeft ben ik sinds enige tijd betrokken bij pleegzorg - voor mij onbekend terrein. Ik werd in de afgelopen weken geraakt door het verschil met de kinderen die straks gedoopt worden, die opgroeien als geliefde kinderen in een warme, aanvaardende en aanmoedigende omgeving. Pleegkinderen zijn al zo jong gewond door het leven, *mishandeld*, weinig geliefd, vaak in een bureaucratisch keurslijf gestopt. In onze tijd zou Jezus hen aanwijzen: speciaal voor *hen* is het Koninkrijk, *zij* hebben een streepje voor bij God. Voor hen in de eerste plaats ging Jezus zijn weg naar het leven van Pasen - om hen leven te brengen. En dan voel ik meteen de klemmende opdracht: volg hierin Jezus na.

En dat geldt in alles voor heel onze samenleving, juist ook in een tijd van belangrijke verkiezingen. Jezus zet ons op een weg van verbinding. Welke bijzondere weg rijst hier op voor onze samenleving? Hoe volgen we Jezus? Hoe gebruiken we het begrip 'christelijke cultuur'? Toch niet als een kreet om anderen weg te zetten, uit te sluiten? Het is toch meer dan toeval dat de verkiezingscampagne eindigt in de vastentijd, de tijd waarin we voor ogen houden hoe Jezus dienstknecht van allen werd?

De meest kwetsbaren staan centraal voor een gelovig mens. Daarop mogen we ook onze politici bevragen, hen erop beoordelen wat ze er in 4 jaar beleid van gemaakt hebben: hoe hebben jullie de kwetsbaren van de wereld, van onze samenleving behandeld? Wiens belang stond voorop? Wie werden er uitgesloten, niet gezien, niet gehoord?

Jezus ziet de potentie van de kwetsbare mensen. Hij ziet in hen de verborgen werkelijkheid van Gods Koninkrijk. Geloof in Jezus geeft ons het vermogen om perspectief ('door-zicht') te zien in het machteloos en hopeloos lijkende verzet van mensen tegen hun levensomstandigheden. Om perspectief te zien in een leven vol gemis - je kunt er doorheen groeien naar vrede. Om perspectief te zien in je eigen warrige bestaan - ik kan reiken naar zinvolheid. Waar dit gebeurt is Gods Koninkrijk dichtbij - daar worden wij ten diepste gekend, geliefd. Zo moge het zijn.